

Motion till riksdagen 2009/10:Ub398

av **Ingemar Vänerlöv (kd)**

Teckenspråk på gymnasiet

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anføres i motionen om att teckenspråk för hörande i gymnasieskolan ska jämföras med moderna språk och ge meritpoäng från steg 3.

Motivering

Teckenspråk är modersmål och kommunikationsspråk för döva. Teckenspråk är också kommunikationsspråket för många hörselskadade och andra människor med någon form av kommunikationssvårigheter. Att möta människor i vårt samhälle som kan teckenspråk är oerhört värdefullt och underlättar många möten för dessa människor. Direktkommunikation ger trygghet och värdighet i möten människor emellan. Den 1 juli 2009 antog riksdagen en ny språklag där det svenska teckenspråket får en särställning. Skrivningen "det allmänna har ett särskilt ansvar för att skydda och främja det svenska teckenspråket" ger det svenska teckenspråket ett efterlängtat lagligt skydd. Formuleringen "den som har behov av teckenspråk ges möjlighet att lära sig, utveckla och använda det svenska teckenspråket" är densamma som för nationella minoritetsspråk, vilket betyder att det svenska teckenspråket får en ställning motsvarande minoritetsspråk. Sveriges riksdag erkände teckenspråk som dövas första språk 1981. Då fastslog riksdagen att teckenspråk skulle användas i undervisningen av döva barn. Teckenspråk har givetvis funnits i alla tider då det funnits döva, men det var en mycket viktig händelse för döva att få utbildning på sitt modersmål. Detta har medfört att intresset för och behov av teckenspråksutbildningar har ökat de senaste 20 åren. Idag räknar man med att det i Sverige finns ungefär 30 000 teckenspråksanvändare, alltså människor som behöver använda teckenspråk i sin dagliga kommunikation. Utöver döva är det flera andra grupper i samhället som använder sig av teckenspråk eller delar av teckenspråket i sin dagliga kommunikation. Tecken används för

Fel! Okänt namn på

att förstärka det svenska språket för individer med Downs syndrom, språkstörda, utvecklingsstörda med flera.

Teckenspråk är ett av språken som kan erbjudas inom blocket språkval i grundskolan. Elever väljer detta inför årskurs 6 och läser t o m årskurs 9. Däremot ingår inte teckenspråk i moderna språk i gymnasieskolan. Alltså kan inte elever som läser teckenspråk som språkval i grundskolan fortsätta läsa det som modernt språk om de t ex väljer samhällsvetenskapsprogrammet i gymnasieskolan. De kan i vissa fall läsa det inom det individuella valet som idag uppgår till 300 poäng. Men de har inte möjlighet att få meritpoäng även om de vill avancera och läsa fler steg. Dessa elever missgynnas och följden blir att färre elever väljer teckenspråk som individuellt val under sin gymnasieutbildning. Elever som läser språk i grundskolan bör kunna fortsätta med sitt språkval i gymnasieskolan. Som exempel kan nämnas att Birger Sjöberggymnasiet i Vänersborg, vilket är den enda skolan i landet med gymnasieutbildningar med inriktning mot teckenspråk för hörande, ser stora svårigheter med hur läget är idag. För att kunna arbeta vidare inför framtiden menar de att statusen på det svenska teckenspråket inom utbildningsväsendet behöver höjas och säkras.

Idag är det stor brist på personal som har teckenspråkskunskaper i de flesta yrken. Förutom teckenspråkstolkar, lärare för döva och lärare i teckenspråk finns det i första hand ett behov av personal med teckenspråkskunskaper inom vård och omsorg. Detta innefattar många olika yrken såsom personal inom äldreomsorgen, sjuksköterskor, behandlingsassistenter, kuratorer, psykologer. Det finns även ett behov av förskolepersonal, habiliteringspersonal, poliser, jurister och advokater som kan teckenspråk. De elever som väljer teckenspråk är framtidens personal inom yrken där denna kompetens behövs. Skolväsendet måste göra det möjligt för och motivera fler elever att lära sig teckenspråk. Detta motiveras av språklagens krav på att det allmänna har ett särskilt ansvar för teckenspråk som är jämställt med minoritetsspråk. Det är även viktigt när det gäller att öka tillgängligheten i samhället för människor med funktionsnedsättning. Därför bör riksdagen ge regeringen tillkänna att teckenspråk för hörande i gymnasieskolan ska jämföras med moderna språk och ge meritpoäng från steg 3.

Stockholm den 5 oktober 2009

Ingemar Vänerlöv (kd)